

گزارشی کوتاه

درباره

کتابخانه

مسجد اعظم

امام مسین زاده

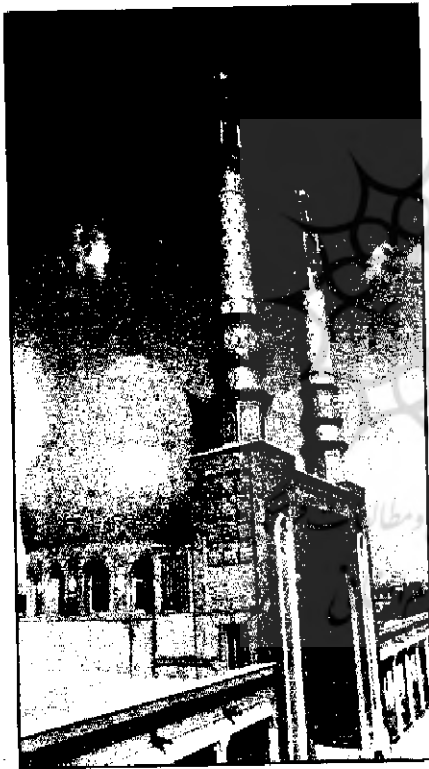
لغاره:

خداوند در قرآن کریم، در آیاتی چند به انسان‌ها سفارش می‌نماید که جوامع و اقوام گذشته خود را مورد توجه و مطالعه قرار دهند و بر این نکته تأکید فراوانی نموده است.

توجه به گذشته، تدبیر، تفکر و عبرت

گرفتن از آن، بنا بر صراحت آیات، یک اصل و هدف اساسی است. چون گذشته جوامع، چراغ راه آیندگان است. در این خصوص، با الهام گرفتن از آیات و فرمان‌های الهی؛ گروه تاریخ و اندیشه معاصر، وابسته به مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام در بهمن ماه ۱۳۷۹ تشکیل شد. این گروه در نظر دارد در پژوهشی جدید و با نگاهی نو و نیز طرح مباحث تاریخ معاصر ایران در حوزه علمیه قم، درباره این برهه از تاریخ با توجه ویژه به انقلاب مشروطه به تحقیق بپردازد. برای تحقق این مطلب و جامه عمل پوشاندن به اهداف گروه، بخشی از برنامه‌ها به جست‌وجو و معرفی آثار نگاشته شده درباره انقلاب مشروطه در کتابخانه‌های مهم شهر مقدس قم اختصاص یافت. به همین منظور، در مرحله اول به کتابخانه قدیمی مسجد اعظم قم رفته، برخی از کتاب‌های مربوط به تاریخ معاصر، فهرست‌برداری شد. قبل از آوردن نام و مشخصات آن کتاب‌ها، تاریخچه کوتاهی از این کتابخانه در ۱۹ عنوان ذکر می‌شود.

کتاب‌های خود را اهدا و وقف این کتاب‌خانه نموده‌اند و خرید کتاب بسیار محدود و کم بوده است.

مرحوم مقدس اصفهانی ۲۰۰۰ جلد چاپی و خطی، مرحوم فرید اراکی ۲۰۰۰ جلد چاپی نفیس، مرحوم محمد رضانی

تاریخچه و امکانات کتاب‌خانه؛

۱. تاریخ تأسیس کتاب‌خانه مسجد اعظم قم: در پنجم شعبان سال ۱۳۷۹ ق (۱۳۳۹ ش) تأسیس، و افتتاح آن در ۲۷ شوال ۱۳۸۰ ق (۱۳۴۰ ش) بوده است.

۲. بستیان‌گذار کتاب‌خانه: حضرت

آیت‌الله العظمی سید حسین بروجردی رحمته می‌باشد و سرپرستی آن از بدو تأسیس با حجت‌الاسلام و المسلمین آقا ابوالقاسم دانش آشتیانی بوده است. در سال ۱۳۵۷ ش بنا به درخواست ایشان، اداره این کتاب‌خانه در اختیار شورای محترم مدیریت حوزه علمیه قم قرار گرفت که آن شورا، حضرت آیت‌الله استادی را به عنوان سرپرست کتاب‌خانه تعیین کرد.

۳. نحوه شکل‌گیری کتاب‌خانه (وقف،

اهدایی و خریداری): این کتاب‌خانه با کتاب‌های اهدایی حضرت آیت‌الله العظمی بروجردی شروع به کار کرد. سپس آیت‌الله محمد مقدس اصفهانی (وفات ۱۳۷۸ ق) و آیت‌الله حاج آقا حسن فرید محسنی اراکی (وفات ۱۳۹۱ ق) و مرحوم حاج محمد رضانی (صاحب کتاب‌فروشی معروف کلالة خاور تهران)

کتاب‌ها): کتاب‌ها به شکل موضوعی در قفسه‌ها چیده شده و شماره ثبتی خورده است. هر قفسه از شماره یک شروع شده و تا آن‌جا که گنجایش دارد، کتاب‌ها شماره خورده و در ردیف آخر مختوم می‌گردد.

۱۰. مساحت کتابخانه: ۱۷۶ مترمربع می‌باشد و دارای ۲ سالن مطالعه است که هر سالن $۵ \times ۱۷/۵$ متر و دارای دو میزن کتاب است و یک اتاق ۳×۵ که دفتر کتابخانه می‌باشد و راهرویی به اندازه ۲×۵ .

۱۱. ظرفیت سالن‌ها (سالن مطالعه): هر سالن حدود ۲۰۰ نفر.

۱۲. تجهیزات کتابخانه: دستگاه کپی و رایانه.

۱۳. فعلاً فاقد دستگاه آفت‌زدایی می‌باشد.

۱۴. امانت بین کتابخانه‌ای: تا به حال صورت نگرفته و در صورت صلاح دید سرپرست کتابخانه، بلامانع است.

۱۵. طرح‌های در دست اجرا: فهرست‌نگاری مفصل برای ۴۰۰۰ کتاب خطی در ۴ جلد صورت خواهد گرفت.

۴۰۰۰۰ جلد چاپی و ۲۰۰۰ جلد خطی به این کتابخانه اهدا کرده‌اند.

۴. کتاب‌داران برجسته کتابخانه مسجد اعظم: حجت‌الاسلام و المسلمین حاج شیخ عبدالغنی مهدوی، حجت‌الاسلام و المسلمین شیخ احمد آل اسحاق و حجت‌الاسلام و المسلمین سید هادی موسوی.

۵. تعداد کتاب‌ها: ۴۰۰۰ جلد خطی و ۵۰۰۰۰ جلد چاپی و سنگی، و ۱۰۰۰۰ جلد جزوه و مجله و پایان‌نامه دانشگاهی.

۶. تعداد مراجعه‌کنندگان: از این کتابخانه فقط آقایان استفاده می‌کنند و روزانه حدود ۶۰۰ نفر مراجعه‌کننده دارد.

۷. نحوه امانت و شرایط آن: با توجه به این‌که اکثر استفاده‌کنندگان از این کتابخانه روحانیت محترم می‌باشد، شرایط خاصی ندارد و کتاب به آسانی در اختیارشان قرار گرفته و در سالن، مطالعه می‌کنند.

۸. تعداد پرسنل کتابخانه: دارای هشت کارمند می‌باشد که چهار نفر آن رسمی و چهار نفر قراردادی است.

۹. سازماندهی کتاب‌ها (چینش

بروجردی تألیف استاد شیخ علی دوانی.
 ۱۹. ساعت‌های کار کتاب‌خانه:
 صبح‌ها ۷:۳۰ تا ۱۳:۳۰ و عصرها ساعت
 ۱۵ تا ۲۱ می‌باشد.
 در طول سال، جز در تعطیل‌های
 رسمی هیچ‌گونه تعطیلی ندارد.

۱۶. فهرست‌نویسان خطی کتاب‌خانه:
 حجت‌الاسلام و المسلمین ابوالقاسم دانش
 آشتیانی، شیخ عبدالغنی مهدوی، میرزا
 حسن آشتیانی و آقایان سید حسین
 مدرّسی طباطبایی، محمد رمضان، و
 فهرست کامل و دقیق آن توسط حضرت
 آیت‌الله استادی در سال ۱۳۶۵ ش در یک
 جلد برای ۴۰۰۰ نسخه خطی صورت
 گرفته است.

۱۷. قدیمی‌ترین نسخه‌ها در
 کتاب‌خانه: یک نسخه خطی از الهیات
 شفای ابوعلی سینا می‌باشد که تاریخ
 کتابت آن ۵۰۳ ق است. یعنی ۷۵ سال پس
 از وفات ابوعلی سینا که با شماره ۲۹۶۴ در
 کتاب‌خانه نگهداری می‌شود. این کتاب
 نفیس را آیت‌الله مقدس اصفهانی به
 کتاب‌خانه اهدا کرده است.

۱۸. منابع مکتوب درباره کتاب‌خانه:
 مقدمه کتاب فهرست نسخه‌های خطی،
 تألیف حضرت آیت‌الله استادی؛ مجله
 کتاب‌خانه مسجد اعظم سال اول و سال
 دوم؛ زندگانی آیت‌الله العظمی بروجردی،
 تألیف حجت‌الاسلام و المسلمین علوی؛
 زندگی حضرت آیت‌الله العظمی